

TRIPS Antlaşmasının Az Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler Açısından Önemi

Özet

Bu çalışma fikri ve sınai mülkiyet hakları korumasının özellikle TRIPS (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights-Ticaret ile Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları) Anlaşması ile aldığı boyutu geliştirmekte olan ve az gelişmiş ülkeler açısından irdelemektedir. Bu amaçla, dünyada tescil edilen marka ve alınan patent verileri 1985-2005 yılları arasında incelenmiştir. Veriler incelenirken marka ve patent verileri ülkelerin gelir gruplarına göre sınıflandırılmıştır. Buna göre yüksek gelirli ülkeler, marka tescili ve verilen patentlerde en yüksek paya sahipken, düşük gelirli ülkeler en az paya sahiptir. Bu eğilim özellikle az gelişmiş ülkeler için TRIPS Anlaşmasından sonra daha da kuvvetlenmiştir. Ayrıca küresel veriler patent ve markaların ülkelerin gelir gruplarına göre yerleşik olan ve yerleşik olmayanlara göre de ayrıştırılmıştır. Küresel dağılıma bakıldığında, yerleşik olmayanların patentlerdeki payı düşük gelirli ve orta gelirli ülkelerde yüksek gelirli ülkelere göre daha yüksektir. Bu, özellikle TRIPS anlaşmasından sonra daha belirgin hale gelmektedir. Az gelişmiş ülkelerde yerleşik olmayanların gelir grubundaki marka tescilleri içindeki payı diğer gelir grubu ülkelere göre çok daha yüksektir. Bu eğilim TRIPS Anlaşması sonrasında daha da belirginleşmiştir.

Anahtar Kelimeler: TRIPS Anlaşması, Patent, Marka

The Importance of TRIPS Agreement for the Less Developed and Developing Countries

Abstract

This study investigates the dimension of protection of intellectual property rights especially after TRIPS (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) agreement for less developed and developing countries. For this purpose, worldwide data on registered trademark and granted patents are investigated for the period between 1985 and 2005. While investigating, both trademark and patent data are grouped according to income group of countries. Investigation of the data reveals that high income countries have the highest share while low income countries have the smallest share in both registered trademarks and granted patents. This trend is more pronounced for less developed countries especially after the TRIPS agreement. Further the data is grouped according to income groups in terms of residents and non-residents of the applicants. Global distribution of patents reveals that non-residents share in granted patents are higher for low and middle income countries compared to higher income countries. This trend is more pronounced after the TRIPS agreement. The share of registered non-resident trademarks within income groups is far higher for less developed countries compared to that of other income groups. This trend is more pronounced after the TRIPS Agreement.

Keywords: TRIPS Agreement, Patent, Trademark

Ummuhan GÖKOVALI¹

¹ Yrd. Doç Dr. Muğla Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, ummuhan@mu.edu.tr